

การจัดการยาเสพติดในชุมชน

ชุมชนสามารถจัดการยาเสพติด...ได้จริงหรือไม่?

"พลังชุมชน" คือ พลังสำคัญที่จะหยุดยั้งปัญหา ยาเสพติดได้

เพราะไม่มีใครไม่รู้จักปัญหาดีเท่ากับคนในชุมชนเอง ดังนั้น ชุมชนจึงไม่ควรรอให้ใครมาเริ่ม และเลิกคิดว่า "ชาวบ้านทำเองไม่ได้" ขอให้ดูบทเรียนตัวอย่าง ต่อไปนี้

1

บทเรียนจากบ้านบุษ อ.เชียงคาน จ.เลย

...เราแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนด้วยระบบ **"แบ่งคุ้มกันดูแล"** เป็นการแบ่งกลุ่มบ้านให้หัวหน้าคุ้มดูแล จากเดิมที่แบ่งคุ้มเพื่อเก็บเงินทำบุญจัดสรรของบริจาคและดูแลข้อพิพาทต่าง ๆ ก็เพิ่มวัตถุประสงค์ในการดูแลปัญหายาเสพติดด้วย คุ้มหนึ่งมี 4 - 7 ครัวเรือน ช่วยกันสอดส่องดูแลกันเอง ทำให้ดูแลกันทั่วถึง...

3

บทเรียนจากบ้านร่มเย็น อ.กุดชุม จ.ยโสธร

...จะป้องกันเยาวชนจากยาเสพติดได้ต้องอาศัย **ความใกล้ชิด** รู้ว่าเด็กคนไหนมีนิสัยอย่างไร หนักหรือสนใจด้านไหนแล้วส่งเสริมกิจกรรมหรืออาชีพให้เขาตามความสามารถและความสนใจ...หากเป็นเด็กติดยาแล้วที่สำคัญ คือพ่อแม่ญาติพี่น้อง ต้องเข้าใจและยอมรับว่าเขาติดยา ต้องให้กำลังใจ..

2

บทเรียนจากชุมชนหนองหอย อ.เมือง จ.เชียงใหม่

...มี **"ชาเล้งสัญจร"** เป็นเหยี่ยวข่าวคอยรายงานข่าวสารคนค้า และคนเสพให้กับแกนนำชุมชน และเจ้าหน้าที่ ...เหยี่ยวข่าวนี้ก็คือคนติดยาที่กลับใจบำบัดหายขาดแล้วสมัครใจมาช่วยแก้ไขปัญหายาในชุมชน...

4

บทเรียนจากชุมชนกองขยะหนองแขม กทม.

...เรื่องปราบปรามเราทำไม่ได้..แต่ถ้าป้องกันปราบปรามเราทำได้ คนติดคุกคดียา เราก็ไปเยี่ยมและดูแลครอบครัวของเขา... เป็น **การสร้างการยอมรับ** เมื่อเขาออกจากคุกและไว้เนื้อเชื่อใจเราสามารถชักชวนทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยไม่หันไปเสพไปขายอีก...เด็ก ๆ ที่ไปเยี่ยมก็เห็นภาพผลร้ายและได้ฟังคำสอนผ่านลูกทรง ทำให้ฝังใจถึงความเดือดร้อนหากไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด..

บทเรียนจากบ้านจวนหม้าย อ.ระโนด จ.สงขลา

...คนใต้มีความรักพวกพ้องสูง นิสัยนี้ถูกนำมาใช้ในการเอาชนะยาเสพติด โดยถือว่าคนเสพยาคนค้าต่างเป็นญาติมิตรของพวกเขา ดังนั้น หากคนเหล่านี้สำนึกได้ จึงควร **ให้อภัยและให้โอกาส** ซึ่งพลังจากคนกลุ่มนี้กลายเป็นพลังผลักดันที่สำคัญยิ่งของชุมชน...

การดูแลผู้เสพในชุมชน...หลังจากบำบัดรักษา

การเลิกยาเสพติดเป็นเรื่องยาก ดังนั้นเพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษากลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก ชุมชน จำเป็นต้องช่วยดูแลช่วยเหลือพวกเขาให้กลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติและปลอดภัยจากยาเสพติดทั้งหลาย โดยทำได้ดังนี้

1. ให้กำลังใจ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ผ่านการบำบัดรักษาว่า การเลิกยาเสพติดเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมของผู้พบเห็น เป็นผลดีแก่ตนเองครอบครัว เพื่อน

4. พยายามชักชวนหรือจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาทำในเวลาว่าง เช่น การร่วมออกกำลังกายกับผู้สูงอายุในชุมชนร่วมเล่นกีฬากับเยาวชน ร่วมงานอาชีพเสริมกับกลุ่มแม่บ้าน เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัด ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และให้ชาวบ้านเริ่มยอมรับตัวตนใหม่ของเขา

2. กระตุ้นให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตตนเอง เช่น จะประกอบอาชีพอะไร ต้องการเรียนต่อหรือไม่ จะทำอะไรเมื่อรักษาหายแล้ว เป็นต้น

5. ติดตามพฤติกรรมและพูดคุยให้คำแนะนำแก่ผู้ผ่านการบำบัดฯในเรื่องต่อไปนี้

- ให้รู้จักตนเองว่าสิ่งใดเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดถึงหรืออยากใช้ยาเสพติด อีก เช่น กิจกรรม/สถานที่/บุคคลใดๆ ที่กระตุ้นให้อยากเสพยา
- ให้รู้จักหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นเหล่านั้น เช่น ไม่ไปในสถานที่ที่เคยเสพยา ไม่ทำกิจกรรมที่ชวนให้อยากเสพยา
- ให้รู้จักจัดการกับจิตใจและอารมณ์ของตนเอง หากเกิดปัญหาชีวิตหรือคิดถึงยาเสพติด เช่น ฝึกทำความเข้าใจปัญหา ฝึกการคลายเครียด ด้วยวิธีต่างๆ รู้จักปรึกษาปัญหากับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. สนับสนุนผู้ผ่านการบำบัดรักษาในการพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมาย ชีวิตที่ตั้งไว้ได้อย่างเหมาะสม เช่น ฝึกอาชีพ ให้ทุนประกอบอาชีพให้ทุนการศึกษา เป็นต้น

การดูแลรักษา...ในชุมชน

การบำบัดรักษาในชุมชน

การสอดส่องเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน

การปราบปราม เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย แต่ในฐานะคนที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ย่อมรู้พฤติกรรมของคน และปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนั้น คนในหมู่บ้าน/ชุมชน สามารถทำหน้าที่สอดส่องและเฝ้าระวังได้ดีกว่าคนนอก โดยช่วยได้ ดังนี้

- เป็นหูเป็นตาสอดส่องเฝ้าระวังคนแปลกหน้าและคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย
- ช่วยชักชวนคนเสพ/ติดยา ในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เลิกเสพยา และขจัดแหล่งมั่วสุมเสพยาเสพติด
- เป็นหูเป็นตาสอดส่องเฝ้าระวังคนแปลกหน้าและคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย

แม้การบำรุงรักษาจะเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยบุคคลที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น นายแพทย์ นักบำบัด ฯลฯ แต่มีหลายเรื่องที่คุณเหล่านั้นทำไม่ได้ คนในหมู่บ้าน/ชุมชน เท่านั้นจึงต้องช่วยในเรื่องต่อไปนี้

- ช่วยคนหาคนเสพ/ติดยาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน
- ช่วยชักชวนคนเสพ/ติดยา ในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เลิกเสพยา
- ช่วยกันหรือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ นำคนเสพ/ติดยา เข้ารับการรักษ ณ สถานบำบัด
- ช่วยกันสนับสนุนครอบครัวญาติพี่น้องผู้เสพผู้ติดยา ให้หันมาร่วมมือกันบำบัดรักษา
- ช่วยติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้กลับตัวสู่สังคมอย่างปกติ

เข้ารับการบำบัดรักษา...ได้ที่

- + โรงพยาบาลประจำอำเภอ และจังหวัดทุกแห่ง
 - + คลินิกยาเสพติด และศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดกรุงเทพมหานคร
- โทรศัพท์ 02 245 3933 , 02 245 3845

ศูนย์รับแจ้งเบาะแสยาเสพติด

สายด่วน 1389

สายด่วนยาเสพติด สตช : 1688

ตู้ ปณ. 123 สามเสนใน พญาไท
กรุงเทพ 10400

ชุมชนทำอะไรได้บ้าง

การป้องกันยาเสพติดในชุมชน

ปัญหาเสพติด จะให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คงสำเร็จยาก ต้องร่วมมือกัน ใช้ภาครัฐในบางเรื่อง เช่น ขจัดผู้มีอิทธิพล บำบัดรักษาผู้ที่ติดหนักๆ ส่วนการสอน สู้กลาหมิ่นไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับการช่วยติดตามดูแลคนที่เลิกยา การสอดส่องเฝ้าระวังไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาในหมู่บ้าน เป็นเรื่องที่ชุมชนควรมีบทบาท.. สิ่งที่ชุมชนสามารถทำได้ มีดังนี้

ป้องกันตนเอง

ชาวบ้านทุกคนต้องไม่ทดลอง เสพยาเสพติดทุกชนิดระมัดระวัง การใช้ยาทุกชนิด ศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติด หลีกเลี่ยงการมั่วสุมใช้เวลาไปกับ อบายมุขต่าง ๆ

ป้องกันครอบครัว

ทุกครอบครัวต้องสร้างความอบอุ่นในครอบครัว สอดส่องดูแลคนในครอบครัว อย่าให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด อบรมสั่งสอน ให้รู้ถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด ปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ในครอบครัวให้สมบูรณ์ หากคนในครอบครัวมีปัญหา ยาเสพติด ต้องไม่ทอดทิ้ง แต่ต้องร่วมกันดูแลแก้ไข จนหาย กลับมาใช้ชีวิต ปกติสุขได้

ป้องกันชุมชน

ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมมือกับหน่วยงานราชการ เช่น เป็นอาสาสมัครหรือช่วย กิจกรรมต่าง ๆ เช่น เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เรื่องโทษ พิษภัยยาเสพติด จัดกิจกรรม สำหรับเด็กและเยาวชน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแก่ ครอบครัวและผู้ประสบ ปัญหาเสพติด

ด้านการป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติดในชุมชน

เสริมสร้างการมีส่วนร่วม

1. เตรียมความพร้อมหมู่บ้านชุมชน
2. ทำความเข้าใจหมู่บ้านชุมชน
3. สำรวจคัดกรองบ่งชี้ปัญหา
4. วางแผนอย่างมีส่วนร่วม
5. ประสานหน่วยงานภายนอก

สร้างความยั่งยืน

1. พัฒนาคุณภาพชีวิตในหมู่บ้าน/ชุมชน
2. จัดการองค์ความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย
3. พัฒนาแกนนำรุ่นต่อไป

ลงมือป้องกันแก้ไข

1. กำหนดกติกาชุมชนป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน ครอบครัว คนทำงาน ประชาชนทั่วไป
2. สอดส่อง เฝ้าระวัง
3. แก้ไขผู้เสพ/ผู้ติด ดูแลผู้ผ่านการบำบัด
4. จัดการพื้นที่เสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง

Say No to Drugs

การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของ อปท.

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน

อปท. สนับสนุนให้ ศพด. และสถานศึกษาในสังกัด ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยจากยาเสพติด

ด้านการค้นหา

อปท. สนับสนุนให้ ศพด. และสถานศึกษาในสังกัด สำรวจ ค้นหา คัดกรอง โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสังเกต ชักถาม และแบ่งกลุ่มเพื่อหามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม ได้แก่ กลุ่มทั่วไป กลุ่มเสี่ยง กลุ่มใช้ยาเสพติด

ด้านการรักษา

อปท. สนับสนุนให้ ศพด. และสถานศึกษาในสังกัดให้โอกาสเด็กที่พลังพลาดหวังสามารถเรียนต่อได้ปกติ โดยร่วมกันดูแลช่วยเหลือปรับความคิด พฤติกรรม และติดตามอย่างใกล้ชิด

ด้านการเฝ้าระวัง

อปท. สนับสนุนให้บุคลากรของ ศพด. และสถานศึกษาในสังกัด สอดส่อง เฝ้าระวัง เป็นหูเป็นตา ร่วมกันระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีกิจกรรมที่เข้ามาส่งเสริม เช่น 1 ตำรวจ 1 โรงเรียน การจัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษา เป็นต้น

ด้านการบริหารจัดการ

อปท. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร การขับเคลื่อนกลไกคณะกรรมการ คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนงาน งบประมาณ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

